

Het Grote Prinsjesdag College

Martin Visser

HAAGSCH
COLLEGE
MAGAZINE

Beste bezoeker van het Haagsch College

Het Haagsch College heet u hartelijk welkom bij het het Grote Prinsjesdag College! Op de vooravond van Prinsjesdag brengt econoom Martin Visser u alle ins & outs bij van onze Rijksbegroting.

Nu de derde dinsdag voor de deur staat, mogen de hoedjes en rokkostuums weer uit de mottenballen. En natuurlijk het koffertje van oud-minister Lief tinck. Want naast het koninklijke pracht en praal draait het morgen uiteindelijk om keiharde knaken. Waar gaat komend jaar het geld naartoe? En wie voelen de nieuwe kabinetsplannen het hardst in de portemonnee?

Antwoorden op deze vragen zitten nog wel eens verpakt in koopkrachtplaatjes, begrotingsstaten en Macro Economische Verkenningen. De feestelijkheden van Prinsjesdag doen bijna vergeten dat het morgen om deze taaie materie draait. Martin Visser schept duidelijkheid in de wirwar van cijfers en tabellen door het verhaal erachter te vertellen.

Ook biedt Visser vanavond zijn inzichten in de plannen voor komend jaar. Tovert Dijsselbloem nog een paar verrassingen uit zijn koffertje? En voor wie pakken die plannen dan positief of juist negatief uit? Met Vissers uitleg en analyse kunt u morgen met een scherpere blik beoordelen wat de beleidsplannen voor u betekenen.

Martin Visser is econoom en journalist voor De Financiële Telegraaf. Hij schreef Komt het nog wel goed met ons? en De eurocrisis.

Inhoudelijke goodiebag

Als dank voor uwkomst bieden we u in samenwerking met het Montesquieu Instituut, en Repro- van de Kamp deze inhoudelijke goodiebag aan. Hierin vindt u een aantal informatieve en verdiepende artikelen.

Agenda Haagsch College

Het Haagsch College organiseert ook de komende maanden weer actuele colleges. Deze colleges kunt u nu alvast in uw agenda zetten:

De Grote Mark Rutte Avond

Sheila Sitalsing in Perscentrum Nieuwspoor
3 oktober - 19:30 uur

Volkskrant-columniste Sheila Sitalsing schets in het eerste Nieuwspoor Event een beeld van onze premier en van Nederland. Wie is Mark Rutte? Wat drijft onze premier, waar wil hij heen en wat komt daarvan terecht? Haar boek Mark verscheen vorige week dinsdag.

Haagsch SCIENCE College

Vincent en Charlotte Icke in het Korzo Theater
10 oktober - 19:30 uur

In het eerste SCIENCE college staat een van de invloedrijkste Hagenaars aller tijden, Christiaan Huygens (1629- 1695), centraal. Welke uitvindingen deed deze geniale sterren- en natuurkundige en wat betekenen zijn bevinden voor onze tijd? Sterrenkundige Vincent Icke en zijn vrouw Charlotte nemen ons mee naar Huygens' wereld.

Masterclass Amerikaanse verkiezingen

Willem Post e.a. in Perscentrum Nieuwspoor
10, 17 en 24 oktober - 19:30 uur

Vlak voor de spannende strijd in de VS is er de speciale Masterclass Amerikaanse Verkiezingen. In drie colleges duiken we in de politieke geschiedenis van de VS, de rol van het land in de wereld en de strijd tussen The Donald en Hillary. Willem Post, Bernard Hammelburg en Len Middelbeek brengen ons in drie avonden op de hoogte.

Het Vrije Woord College

Theodor Holman in Perscentrum Nieuwspoor
31 oktober - 19:30 uur

Op de dag dat het 'minder-minder' proces tegen PVV-leider Geert Wilders begint, geeft Theodor Holman een college over het vrije woord. De scherpe columnist van Het Parool en De Groene Amsterdammer vertelt hoe het begrip vrijheid van meningsuiting door de tijd is veranderd.

Wilt u vaker interessante en onderhoudende colleges bijwonen over actuele thema's? Houd onze website haagschcollege.nl in de gaten voor onze komende events. We kijken er naar uit u de volgende keer weer te begroeten.

De initiatiefnemers van het Haagsch College,
Freek Ewals en Vincent Rietbergen

EEN ADAPTIEVE ORGANISATIE VERGT EEN LERENDE LEIDER

Draagt uw leiderschap bij aan een innovatieve werkomgeving?

Steeds meer en andere producten en diensten leveren in een hoger tempo en met continue kwaliteit. Dat stelt organisaties voor de uitdaging hun producten en diensten doorlopend te verbeteren en vernieuwen. Het betekent ook dat ze adaptiever moeten zijn. Anders leren omgaan met vraagstukken, veranderingen, vernieuwingen en onzekerheden. Wellicht producten en diensten laten vallen. In actie durven komen en experimenteren met nieuwe samenwerkingsverbanden, nieuwe diensten en andere vormen van toegevoegde waarde.

Uit onderzoek blijkt de mindset van leidinggevendenden in hoge mate bepalend voor het adaptief vermogen van een organisatie. De denkrichting aan de top beïnvloedt het denken en handelen in alle andere lagen van de organisatie. Veel organisaties belonen bijvoorbeeld efficiency, 'first time right' en beheersbaarheid. Gedrag dat is gericht op bewijs en zekerheid – niet op experimenteren of nieuwe dingen uitproberen. Dat terwijl innovatie juist floreert door van fouten te leren, medewerkers te verbinden en met elkaar het wiel uit te vinden!

Adaptieve organisaties vragen daarmee om een nieuwe visie op leiderschap, waarbij het lerend vermogen van de leider centraal staat. In de visie

van Berenschot is *lerend leiderschap* het ter discussie durven stellen van gedrag dat wellicht al jaren in uiteenlopende situaties wordt toegepast. Reflecteren op wat de continu veranderende context vraagt van u als leidinggevende – omdat u een cruciale rol hebt bij het inrichten van een adaptieve organisatie. Bijvoorbeeld nieuwe ideeën laten ontstaan door het stimuleren van afdelingsoverstijgende samenwerking en innovatie aanwakkeren door meer, potentieel briljante, mislukkingen toe te laten. Een spannende exercitie, maar wel één met direct resultaat. Lerend leiderschap maakt 'stretchen', reflecteren, samenwerken, verbinden en grenzen verleggen vanzelfsprekend voor u als leidinggevende – en via u voor de gehele organisatie.

Bent u benieuwd in hoeverre het leiderschap in uw organisatie bijdraagt aan een innovatieve werkomgeving? Maak dan gebruik van de Berenschot Innovatiescan. Deze geeft u concrete handvatten voor het versterken van innovatief werkgedrag van uw medewerkers in de dagelijkse praktijk. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Mirjam Boxen, senior consultant Leiderschap en Organisatieontwikkeling via m.boxen@berenschot.nl/06 13 66 16 29.

Berenschot

Geschiedenis van Prinsjesdag

**Afkomstig van Parlement.com
partner van het Montisquieu Instituut**

Prinsjesdag, met de pracht en praal van de Gouden Koets, is niet meer weg te denken uit het politieke leven en ook 'de derde dinsdag van september' is een algemeen ingeburgerd begrip. Maar toch is de traditie van 'de derde dinsdag' niet eens zo oud. In de 19e eeuw werd Prinsjesdag lange tijd in oktober gehouden. De Gouden Koets kwam er pas in 1903 en werd nadien niet altijd gebruikt. Bovendien veranderde in de loop van de tijd het karakter van de plechtigheid.

De naam

De naam 'Prinsjesdag' stamt al uit de achttiende eeuw. Het komt van de viering van verjaardagen van leden van de stadhouderlijke familie, waarbij prinsjes slaat op kinderen van Oranjegezinden die zich bij die gelegenheid feestelijk uitdosten. Dat de naam komt van de tocht van Koning Willem I naar het Binnenhof, waarbij hij te paard vergezeld werd door zijn zoons, is onjuist. Pas in de tweede helft van de negentiende eeuw werd de naam gebruikt voor de feestelijke opening van de zitting van de Staten-Generaal.

Opening van de zitting

Tot 1983 kende de Staten-Generaal gewone en buitengewone zittingen. De gewone zitting begon in het najaar. Als er verkiezingen waren, werd de gewone zitting gesloten, en werd enige tijd later een bijzondere zitting geopend. Een zitting van de Staten-Generaal werd als regel door de Koning geopend in een Verenigde Vergadering van beide Kamers. Sluiting van de zitting geschiedde veelal namens de Koning door de minister van Binnenlandse Zaken.

Dit ritueel van openen en sluiten had feitelijk weinig betekenis en daarom werd het bij de Grondwetswijziging van 1983 afgeschaft. Het instituut 'Prinsjesdag' bleef evenwel bestaan. Men vond de traditie dat het staatshoofd jaarlijks de troonrede voorleest nog wel degelijk waardevol. Daarmee kan de regering aan het begin van het nieuwe parlementaire vergaderjaar immers haar plannen aan de volksvertegenwoordigers en aan de burgers presenteren. Dit gebeurt tegelijkertijd met het indienen van de begroting voor het komende jaar.

Op welke dag?

Prinsjesdag heeft niet altijd op de derde dinsdag in september plaatsgevonden. Aanvankelijk was de eerste maandag van november gekozen voor de opening van de zitting van het parlement. Tussen 1815 en 1848 werd dat de derde maandag in oktober.

In 1848 werd de begrotingsbehandeling in het parlement veel uitgebreider, omdat de begroting voortaan jaarlijks werd vastgesteld en de Tweede Kamer het recht van amendement had gekregen. De begrotingsbehandeling moest bovendien voor 1 januari afgerond zijn. Daarom werd Prinsjesdag met een maand vervroegd, naar de derde maandag van september.

In 1887 werd de maandag vervangen door de dinsdag. Dat was het gevolg van aanneming van een amendement-A. Schimmelpenninck van der Oye, om te voorkomen dat Kamerleden op zondag moesten reizen. Overigens kan volgens de Grondwet Prinsjesdag ook op een eerder tijdstip dan september plaatsvinden.

Leden van het koninklijk huis

Tot en met Koning Willem III (1890) vervulden de echtgenotes van de Koning geen rol op Prinsjesdag. Wel namen ze vaak hun meerderjarige zonen mee. Na het huwelijk van Koningin Wilhelmina met Prins Hendrik ging de prins-gemaal altijd mee. Het is ook gebruikelijk dat de kinderen van het staatshoofd na hun achttiende verjaardag de plechtheid bijwonen.

De moeder van Koningin Wilhelmina, Koningin Emma, heeft van 1890-1898 als regentesse de troonrede voorgelezen. De laatste keer was zij vergezeld van de toen nog minderjarige Koningin Wilhelmina. Daarna ging Koningin Emma altijd mee.

Prinses Margriet en haar man, mr. Pieter van Vollenhoven, waren tot en met 2012 altijd bij de plechtigheid aanwezig. De andere zusters van Koningin Beatrix, Prinses Irene en Prinses Christine, zijn, nadat zij geen parlementaire toestemming voor hun huwelijk hadden gevraagd en daarmee hun rechten op de troon hadden verspeeld, niet meer aanwezig geweest.

Hoe rijdt de Gouden Koets?

De koninklijke stoet met de Gouden Koets vertrekt op Prinsjesdag om ongeveer 13:00 uur in optocht vanuit het Haagse paleis Noordeinde via het Lange Voorhout en de Korte Vijverberg naar het Binnenhof.

Rond 14:00 uur keert de koninklijke stoet terug naar het paleis Noordeinde. De koninklijke familie verschijnt daar op het balkon.

Langs de route van de Gouden Koets, op het Binnenhof en voor het paleis Noordeinde komen ieder jaar weer veel mensen het spektakel bekijken.

De Troonrede

Afkomstig van Parlement.com - partner van het Montisquieu Instituut

Pas sinds de Grondwetsherziening van 1983 staat in de Grondwet (artikel 65) dat jaarlijks door koning(in) een uiteenzetting van het door de regering te voeren beleid wordt gegeven. Voordien bepaalde de Grondwet alleen dat de koning jaarlijks de zitting van de Staten-Generaal en eventuele buitengewone zittingen van het parlement opende.

Maar wat nu precies onder 'een uiteenzetting van het door de regering te voeren beleid' valt is onduidelijk: het kan een opsomming van beleidsvoornemens zijn - al dan niet voorzien van een toelichting - maar het kan net zo goed gaan om een beschrijving van de 'staat van het land'. Lengte, inhoud, strekking: het is allemaal aan het kabinet om dat te bepalen, zolang het maar over 'het regeringsbeleid' gaat.

Waar werd de troonrede voorgelezen?

De eerste Prinsjesdag voltrok zich in 1814, in de Trêveszaal in Den Haag. Na de samenvoeging met België in 1815, die tot verdubbeling van het aantal Tweede Kamerleden leidde en tot instelling van een Eerste Kamer, was deze zaal echter te klein. Daarom werd de plechtigheid in Den Haag verplaatst naar de toenmalige zaal van de Tweede Kamer, de voormalige balzaal van de stadhouders. Daar stond een troon.

De eerste troonrede in een Verenigde Vergadering van Eerste en Tweede Kamer was op 21 september 1815 in Brussel. Tot 1830 vond de opening overigens afwisselend plaats in Den Haag en Brussel. Na het uitbreken van de Belgische Opstand in 1830 werd hiermee gebroken. Sindsdien is uitsluitend Den Haag plaats van handeling. Vanaf 1904 vindt voorlezing van de Troonrede in de Ridderzaal plaats.

Wie schrijft de troonrede?

De koning leest de troonrede voor omdat hij lid is van de regering, maar hij schrijft hem niet zelf. Dat doen de ministers. Opzet is er een begrijpelijk en aansprekend verhaal van te maken.

Iedere minister levert een tekst aan voor zijn of haar beleidsterrein. De minister-president en zijn ambtenaren op het ministerie van Algemene Zaken schrijven dan een concept-troonrede. Dit concept wordt in de weken voor Prinsjesdag in de wekelijkse vergadering van de ministerraad besproken en op basis daarvan zonodig aangepast.

Tot 1945: Korte standaardredes

De troonrede was tot 1945 een korte door de koning voorgelezen rede bij de opening van het vergaderjaar van de Staten-Generaal. Tot 1849 was de koning zelf verantwoordelijk voor de tekst, al werd er vanaf 1843 wel over vergaderd in de ministerraad.

De rede bevatte allerlei algemene (standaard)opmerkingen over de staat van het land. Het ging daarbij bijvoorbeeld over de betrekkingen met het buitenland, eventuele militaire verrichtingen, de toestand in de koloniën en de resultaten van landbouw, nijverheid en handel. Meestal werd tevens iets gezegd over de begroting en over te nemen belastingmaatregelen. In 1822 zei de koning bijvoorbeeld:

De berekening dier uitgaven, welke aan Uwe Vergadering zal worden voorgelegd, is beneden de raming over het loopende jaar, niettegenstaande de rente van de nieuwe schuld, voor buitengewone behoeften gecreëerd, daar in is moeten worden opgenomen. Eene vermindering van opcenten zal dus mogelijk zijn.

Vanaf 1849 werden ook steeds vaker enkele beleidsvoorname gemeld. Dit gebeurde echter altijd in beknopte zinnen. In 1857 stond in de troonrede bijvoorbeeld:

Ons gevangenis-wezen wordt met ijver onderzocht, ten einde daaromtrent, in verband met de behandeling van het Wetboek van Strafrecht, dat in bewerking is, tot een vast stelsel te kunnen geraken.

En in 1899:

Voordrachten tot regeling van de samenstelling der landmacht en tot nadere wijziging en aanvulling der militiewet zullen U eerlang bereiken.

Begin twintigste eeuw werden vaker en meer van dit soort aankondigingen gedaan. Zo zei de koningin in 1919 onder meer:

Het is noodig aan enkele tijdelijke regelingen, die onder den druk der tijdsomstandigheden ontstaan zijn, een blijvend karakter te geven; daarmede zal eene algeheele herziening dier regelingen gepaard gaan. Zoo zal de Noodboschwet moeten vervangen worden door eene regeling ter voortdurende

bescherming van onze bosschen en zal ter vervanging der Binnenscheepenwet, eene wettelijke regeling van het Binnenscheepvaartbedrijf worden voorgesteld.

Steeds beleidsmatiger

In november 1945 (pas toen er weer een volledige Staten-Generaal was) werd een veel langere troonrede voorgelezen dan voorheen. Het kabinet-Schermerhorn vond blijkbaar bij het eerste officiële optreden na de bezetting een uitvoerige uiteenzetting van het kabinetsbeleid wenselijk. Bovendien werd uitgebreid aandacht besteed aan het leed en de opofferingen tijdens de bezetting en bij de gevolgen van de oorlog voor de economie.

Nadien werd ook steeds stilgestaan bij internationale ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de strijd in Nederlands-Indië, de Korea-oorlog, de Europese samenwerking en dreigende conflicten met het Oostblok.

Veel meer dan voor 1945 werd aandacht geschonken aan de toestand van de economische ontwikkeling en de in te dienen begroting. In 1968 werd bijvoorbeeld door de koningin gezegd:

Uit de macro-economische verkenning die U heden wordt aangeboden, blijkt dat voor de komende jaren in algemene zin een gunstige ontwikkeling mogelijk is. Dit geldt ook voor het werkgelegenheidsspeel. Om deze mogelijkheden te verwezenlijken zullen aan het financieel-economische beleid hoge eisen worden gesteld. Een belangrijke voorwaarde is een evenwichtige groei van lonen en andere inkomens.

Later klonken ook vaker algemene uitgangspunten van het regeringsbeleid in de troonrede door. In 1983 liet kabinet de koningin zeggen:

Het kabinet is zich bewust dat sommige daarvan burgers en groepen van burgers zeer pijnlijk treffen door achteruitgang van inkomen, door grote veranderingen in werk- en leefomstandigheden, of door het ontstaan van onzekerheid. Toch wil het kabinet de noodzakelijke ingrepen niet uit de weg gaan.

Er zijn meer voorbeelden van het schetsen van de achtergronden van het kabinetsbeleid. In 1997 werd bijvoorbeeld verontrusting uitgesproken over de ongezonde levensstijl van een toenemend aantal jongeren. In 2003 werden zorgen geuit over de cohesie in onze samenleving en in 2005 werd uitgesproken dat burgers meer betrokken moesten worden bij de Europese samenwerking. Daarmee werd een korte toelichting gegeven op voorgenomen maatregelen.

Ben jij een young professional en woon of werk je in Den Haag? Dan wordt het tijd dat je YoungTheHague leert kennen!

YoungTheHague verbindt & inspireert

YoungTheHague is hét stadsbrede netwerk waar overheid en bedrijfsleven samenkomen: een netwerk voor alle young professionals in Den Haag. Dankzij YoungTheHague kunnen young professionals contacten opdoen buiten hun eigen organisatie en een 'kijkje over de schutting' nemen.

Benieuwd welke YoungTheHague evenementen eraan komen of wil je zelf actief worden? Check de agenda en vacatures op www.youngthehague.nl!

10, 17 & 24 oktober
NIEUWSPOORT

MASTERCLASS AMERIKAANSE VERKIEZINGEN

door VS-kenners Willem Post en Bernard Hammelburg

REPRO- VAN DE KAMP

Berenschot

HAAGSCH
COLLEGE

NIEUWSPOORT

*Het Grote NAVO College van Christ Klep
Perscentrum Nieuwspoord
Foto's: Freek van den Bergh*

*Mathijs Bouman, Opmars van de robot: massawerk-
loosheid of luilekkerland? 6 juni, Koninklijke Schouwburg
Foto's: Freek van den Bergh*

*Het Grote BREXIT College van Arend Jan Boekstijn
WTC Den Haag
Foto's: Cashmira Hoogenraad*

*Karin Zwanikken, Masterclass Leiderschap
29 aug. en 6 sept., Nieuwspoor
Foto's: Michelle Zandbergen*

De Rijksbegroting

Afkomstig van Parlement.com
- partner van het Montisquieu Instituut

In de Rijksbegroting staan de geraamde verplichtingen, uitgaven en ontvangsten van de rijksoverheid. De Rijksbegroting bestaat in feite uit een aantal afzonderlijke begrotingen, die op hun beurt weer bestaan uit een begrotingsstaat (met begrotingsartikelen) en een toelichting daarbij.

Hoewel de premiegefinancierde uitgaven in de sociale zekerheid en de zorg wel tot de collectieve uitgaven behoren, vallen ze niet onder de Rijksbegroting. Niet alle uitgaven, ontvangsten en verplichtingen op de Rijksbegroting vallen onder de budgetdisciplinesector Rijksbegroting in enge zin.

leven en ook 'de derde dinsdag van september' is een algemeen ingeburgerd begrip. Maar toch is de traditie van 'de derde dinsdag' niet eens zo oud. In de 19e eeuw werd Prinsjesdag lange tijd in oktober gehouden. De Gouden Koets kwam er pas in 1903 en werd nadien niet altijd gebruikt. Bovendien veranderde in de loop van de tijd het karakter van de plechtigheid.

Wat zijn begrotingen?

In de begrotingen staan de ramingen van de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten van de rijksoverheid, voor zover de daarmee gemoeide gelden niet toebehoren aan derden. De begrotingen hebben betrekking op een begrotingsjaar (dat gelijk is aan het kalenderjaar). Ze lopen dus van 1 januari tot en met 31 december van het betreffende jaar.

Dat betekent dat in de Rijksbegroting de beoogde (maximum) uitgaven en financiële verplichtingen van de rijksoverheid voor een bepaald begrotingsjaar worden vastgelegd, evenals de inkomsten. Ministers mogen in principe niet meer aan een bepaald doel besteden dan in de begroting is vastgelegd. Minder mag wel. De begrotingswetten geven de ministers dus een machtiging en geen verplichting om bepaalde uitgaven te doen.

Als bepaalde verplichtingen, uitgaven of ontvangsten met een ander onderdeel van het Rijk of met een derde worden verrekend kan de minister van Financiën besluiten deze op een rekening buiten het begrotingsverband te boeken.

Uit welke begrotingen bestaat de Rijksbegroting
De Rijksbegroting als geheel bestaat uit een aantal afzonderlijke begrotingen. Volgens de Comptabiliteitswet gaat het daarbij om de begrotingen van:

- De ministeries (de zogenaamde 'departementale begrotingen')
- Nationale schuld
- Koninkrijksrelaties, tenzij de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten die samenhangen met koninkrijksrelaties worden opgenomen in de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Het koninklijk huis
- De zogenaamde 'colleges' (hiermee worden bedoeld: de Hoge Colleges van Staat, het Kabinet van de Koning, de kabinetten van de Gouverneurs van Aruba, Curaçao en Sint Maarten)
- De zogenaamde 'begrotingsfondsen'

Trendmatig begrotingsbeleid

Bij een trendmatig begrotingsbeleid (Zalmsnorm) wordt een vast reëel uitgavenkader vastgesteld, waarbij de uitgaven niet hoger mogen zijn dan een vooraf afgesproken plafond. Inkomstenmeevallers mogen niet worden gebruikt voor extra uitgaven en inkomstentegenvallers worden niet automatisch opgevangen door extra bezuinigingen. Voor de ministerraad is er één hoofdbesluitvormingsmoment over de begroting, in het voorjaar. Hoewel de precieze invulling op onderdelen in de loop der jaren iets verschillend is geweest, is het vaste reële uitgavenkader de kernafspraken in alle regeerakkoorden sinds 1994.

Basisprincipes van het trendmatig begrotingsbeleid zijn:

1. een vast reëel uitgavenkader en een scheiding tussen inkomsten en uitgaven.
2. automatische stabilisatie aan de inkomstenkant van de begroting.
3. één hoofdbesluitvormingsmoment, rust in begrotingsproces

Wijze van vaststelling van de kaders

Bij de onderhandelingen over het regeerakkoord worden (onder bepaalde veronderstellingen over de ontwikkeling van de economie) afspraken gemaakt over de uitgaven (dat wil zeggen het saldo van uitgaven en niet-belastinginkomsten) en de inkomsten in de daaropvolgende kabinetsperiode. De economische veronderstellingen worden ontleend aan de Middellange Termijnverkenning (MLT) die het Centraal Planbureau (CPB) voor de nieuwe kabinetsperiode opstelt.

Foto8

De afspraken over de uitgaven en de inkomsten worden zo gemaakt dat in het eindjaar (en eventueel in de daaraan voorafgaande jaren) wordt uitgekomen op een EMU-saldo en een EMU-schuld waar de coalitiepartners mee kunnen leven. Uit de afspraken over de uitgaven vloeit het vaste reële uitgavenkader voort, dat tijdens de kabinetsperiode wordt gebruikt als uitgavenplafond. Ook het inkomstenkader wordt eruit afgeleid.

Ieder begrotingsjaar wordt het reële uitgavenkader aangepast aan de hand van een maatstaf voor de inflatie (tot en met 2002 was dat de ontwikkeling van het prijspeil, na die tijd wordt de ontwikkeling van het prijspeil van de nationale bestedingen gebruikt).

Aanvankelijk werd het in acht nemen van een behoedzaamheidsmarge (stelselmatig uitgaan van een iets lagere economische groei dan er in werkelijkheid wordt verwacht) ook gezien als onderdeel van het trendmatig begrotingsbeleid. Het kabinet-Balkenende IV stapte in zijn regeerakkoord van 2007 echter over op een 'realistische' prognose van de economische groei. Hoewel de economie sindsdien is geconfronteerd met enorme tegenvallers, is de discussie over het voorzichtig ramen enigszins verstomd.

10 oktober
KORZO

SCIENCE COLLEGE CHRISTAAN HUYGENS

door Vincent Icke en Charlotte Lemmens

KORZO

Berenschot

**HAAGSCH
COLLEGE**

THE

TAILOR MATES

WE MADE IT

WE'RE NOT HERE TO SELL SUITS,
WE'RE HERE TO SHARE OUR PASSION

DE MAATPAKKEN SPECIALIST VAN NEDERLAND.
100% TAILOR-MADE V.A. €499,-.
KOM LANGS IN ONZE FLAGSHIP STORE OF
MAAK EEN AFSPRAAK THUIS OF OP KANTOOR.

www.thetailormates.nl

E: tailor@thetailormates.nl T: 020 77 43700

DE WERELD IN BEELDEN

Beeld is in de wereld waarin wij leven steeds bepalender. We denken steeds meer in beelden. We communiceren steeds meer in beelden. Beelden lijken onze nieuwe woorden. dpa picture alliance is een beeldbank met meer dan 25 miljoen foto's. Dagelijks stromen er honderden nieuwe foto's binnen. Foto's van nu en foto's van toen. Van over de hele wereld, met als specialisatie Duitsland. www.picture-alliance.com. Voor uw communicatie en publicaties.

pa•picture alliance
A company of the dpa Group

Contact voor Nederland: Edouard van Arem | Strandhuis Communicatie

www.picture-alliance.com | 06 46 13 33 91 | foto@strandhuis-communicatie.nl

8 november
NIEUWSPOORT

US ELECTION NIGHT @ NIEUWSPOORT

met politici, deskundigen en Amerikaanse gekkigheid

Berenschot

HAAGSCH COLLEGE

17 SEPTEMBER

40UP

DE 40 GEPASSEERD? NOU ÉN! ER MAG GEDANST WORDEN!

14 OKTOBER

JANIS JOPLINS ORIGINAL BAND

BIG BROTHER AND THE HOLDING COMPANY

ALLE JOPLIN KLASSIEKERS GEZONGEN DOOR EILEEN HUMPHREYS, AANGEVULD MET ANDER IJZERSTERK
MATERIAAL VAN BIG BROTHER AND THE HOLDING COMPANY.

21 OKTOBER

ED STRUIJLAART

LEKKERE FEELGOOD POP VAN DEZE HAAGSE ZANGER.

25 OKTOBER

REMY VAN KESTEREN

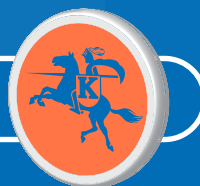
DE BEKENDSTE HAPIST HEEFT MAAR ÉÉN MISSIE: PRACHTIGE VERHALEN VERTELLEN.

**PAARD
VAN
TROJE**

**PRINSEGRACHT 12 DEN HAAG
WWW.PAARD.NL**

TROTSE PARTNER VAN HET HAAGSCH COLLEGE

REPRO- VAN DE KAMP

PAPIER | DIGITAAL | 3D

WEGASTRAAT 40, DEN HAAG | TELEFOON: 070-3476464

WWW.REPROVANDEKAMP.NL